

Britt Nilsen
Kåfjordveien 692
9518 ALTA

Deres ref

Vår ref
200804327-/ZAS

Dato

Klage på Riksantikvarens vedtak om områdefredning med hjemmel i kulturminneloven § 19 jf. § 22, Kåfjord deler av gnr. 14 bnr. 1 og 7 i Alta kommune, Finmark fylke

Miljøverndepartementet viser til Deres brev av 15.7.2009 der de klager på Riksantikvarens vedtak av 18.6.2009, med krav om omgjøring av vedtaket. Departementet viser videre til Riksantikvarens saksfremstilling og oversendelse datert 21.10.2010.

Miljøverndepartementet har gjennomgått og vurdert alle sider av saken. Departementet kan ikke se at det foreligger grunnlag for å oppheve eller omgjøre Riksantikvarens fredningsvedtak, da hensynet til fredningsvedtaket veier tyngre enn klagers behov og ønske om å flytte/bygge skogskoie på nordsiden av Auskarnesveien.

Klagen tas ikke til følge.

Sakens bakgrunn

Den 18.6.2009 fattet Riskantikvaren vedtak om områdefredning med hjemmel i kulturminneloven (kml) § 19 jf. § 22 for deler av gnr. 14 bnr. 1 og bnr. 7 i Alta kommune (Kåfjord). Området er i gjeldende kommuneplan avsatt til landbruk, natur og friluftsområde. Området omfatter deler av gnr. 14 bnr. 1, som eies av "Finmarkseiendommen", samt av gnr. 14. bnr. 7 som eies av Britt Nilsen. Innenfor området er det lokalisert to fritidsboliger, en kai og en skogskoie som også eies av Britt Nilsen. Fredningsvedtaket er påklaget av Britt Nilsen i brev av 15.7.2009.

Bakgrunnen for fredningen

I området er det blitt funnet bergkunst, bosetningsområder fra eldre steinalder og tufter fra yngre steinalder. Bergkunsten og bosetningsområdene er automatisk fredet i medhold av kml § 4 første ledd bokstav a og g. Bergkunsten er innskrevet på UNESCO's liste over verdensarvsteder.

Bergkunsten i Kåfjord er svært sårbar og trues av naturlige nedbrytningsprosesser og menneskelig aktivitet. Som en del av Verdensarvområdene i Alta har bergkunsten i Kåfjord en helt spesiell status. Statusen innebærer et særlig forvaltningsansvar, ikke bare for bergkunsten men også for miljøet rundt og den kulturhistoriske konteksten det inngår i. En områdefredning etter kml § 19 vil legge forholdene til rette for en bedre forvaltning av området rundt kulturminnene i Kåfjord.

Både bergkunsten, bosetningsområdene fra eldre steinalder og tuftene fra yngre steinalder anses som kulturminner av særlig nasjonal betydning. Fredningens formål er å sikre bergkunsten og andre automatisk fredete kulturminner som del av det landskapet som de ligger i og som kilde til kunnskap og opplevelse. Samtidig er formålet å sikre bergkunstens og andre automatisk fredete kulturminners vitenskapelige kildeverdier for fremtiden.

Virkningene av fredningen

Fredningsbestemmelsene i Riksantikvarens fredningsvedtak gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om områdefredning og automatisk fredete kulturminner. Områdefredningen innebærer at innenfor det aktuelle område må det ikke settes i verk tiltak eller virksomhet som kan endre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for utbygging og industriell utnyttelse eller inngrep, utenom det som er unntatt i fredningsvedtaket.

Den videre saksgangen

Etter at fredningsvedtaket ble påklaget var Riksantikvaren den 28.10.2009 på befaring i området hvor representanter fra Finmark fylkeskommune og klager Britt Nilsen med ektefelle Oddvar Nilsen også deltok. På befaringen ble området gjennomgått i forhold til de enkelte punktene i klagen. Deretter sendte Riksantikvaren en oppsummering fra befaringen, jf. brev av 5.1.2010, til klager. Riksantikvaren skrev i brevet at det etter befaringen gjensto to forhold fra Britt Nilsens klage å behandle. Klager bekreftet dette i brev datert 5.5.2010 hvor hun i tillegg stilte to spørsmål i forhold til fredningsvedtaket. Miljøverndepartementet oppfatter punktene som spørsmål og ikke som klageanførsler i forhold til fredningsvedtaket. Departementet viser i denne sammenheng til Riksantikvarens oversendelsesbrev.

I sin oversendelse har Riksantikvaren videre gitt klager medhold i en av de to gjenstående klageanførslerne. Dette punktet gikk ut på at klager ønsket å anlegge en avkjørsel over det fredete området, fra gnr. 14 bnr. 87 og ned til Auskarnesveien som er eksisterende vei på nordligste delen av området. Riksantikvaren har vedrørende forholdet tilføyd fredningsvedtaket et nytt punkt som tillater anlegging av vei fra gnr. 14

bnr. 87 til Auskarnesveien med krav om at veien må anlegges ved tilføring av masse og at utførelsen skal forhåndsgodkjennes av Finmark Fylkeskommune.

Departementet er ut i fra saksfremstillingen til Riksantikvaren av den oppfatning at det gjenstår en klageanførsel i klagers brev av 15.7.2009, til behandling av departementet.

Miljøverndepartementet var på befaring i saken, den 12.11.2010. I tillegg til klager deltok representanter fra Riksantikvaren, Finmark fylkeskommune og Alta museum på befaringen.

Klagers anførsel, jf. klagebrev av 15.7.2009

Klager anfører i sin klage at det er ønskelig å flytte eksisterende skogskoie fra nåværende plassering til et allerede eksisterende fundament på nordsiden av Auskarnesveien. Subsidiært ønsker klager å bygge ny skogskoie på det samme fundamentet på nordsiden av Auskarnesveien. Klager påpeker at det pr. i dag ikke er gjort noen funn i området og at flyttingen eller nybyggingen skal skje på et allerede eksisterende fundament i området.

Riksantikvarens vurdering, jf. oversendelse av 21.10.2010

Riksantikvaren har vurdert at selv om det er et fundament fra før på nordsiden av Auskarnesveien, så vil flytting av eksisterende koie eller bygging av ny medføre et ytterligere inngrep i det uberørte området. Selv om tillatelse ble gitt på vilkår om at infrastruktur som vei, vann/avløp og strøm ikke er tillatt, vil selve byggingen og videre bruk av koia over tid medføre økt grad av slitasje på området.

Riksantikvaren påpeker at topografisk sett samsvarer nordsiden av Auskarnesveien med bosetningsområdet fra eldre steinalder sør for veien. Dette fordi områdene ligger på samme terrasse. Auskarnesveien slik den ligger i dag er et moderne inngrep som skjærer igjennom dette forhistoriske landskapet. En skogskoie i dette området vil dermed ytterligere forringe lesbarheten og den forhistoriske konteksten som områdefredningen er ment å beskytte.

Videre har Riksantikvaren ved sin avgjørelse vurdert klagers behov for flytting av koia. Riksantikvaren har kommet frem til at hensynet til å bevare de automatisk fredete kulturminnene som del av landskapet, veier tyngre enn klagers ønske om å sette opp skogskoien. Riksantikvaren har også lagt vekt på at det er andre steder innenfor områdefredningen som det vil være enklere å tillate skogskoien flyttet til. Riksantikvaren nevner i denne sammenheng at et område nærmere sjøen som ikke er så uberørt som nordsiden av Auskarnesveien, er mer aktuell.

Riksantikvaren konkluderer i sin oversendelse med at det ikke foreligger grunnlag for å gjøre unntak for tiltaket i fredningen.

Departementets merknader

Miljøverndepartementet er i hovedsak enig i Riksantikvarens vurdering.

Departementet har befart området og mener at det må legges vekt på at området er uberørt. Fundamentet ligger igjen fra etterkrigstiden, noen meter inn fra Auskarnesveien. Etter Departementets oppfatning vil en tillatelse til å flytte skogskoien eller bygge ny koie på det eksisterende fundamentet, innebære et stort inngrep i det fredete området blant annet fordi det pr. i dag ikke er anlagt atkomst, kloakk, strøm etc. til stedet.

Departementet kan videre ikke se at klager har vist til konkrete behov for at skogskoien må ligge på nordsiden av Auskarnesveien. Departementet viser i denne sammenheng til Riksantikvarens brev av 5.1.2010 til klager hvor de skriver: ”*Det ble nevnt på befaringen at det er adgang til å søke om å få sette opp en ny koie i området. I særlige tilfeller er det anledning til å gi dispensasjon fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlig inngrep i det fredete området*”. Riksantikvaren skriver videre at: ”*Som nevnt på befaringen vil det være avgjørende hvor i området det ønskes å sette opp en ny koie. En ny koie nærmere sjøen vil være mindre problematisk enn nord i fredningsområdet*”.

Etter departementets vurdering vil det være mulig, slik Riksantikvaren skriver i sitt brev av 5.1.2010, å finne et annet egnet sted for eventuelt flytting eller bygging av ny koie innenfor området enn på det eksisterende fundamentet.

Forholdet til naturmangfoldloven (lov av 19.6.2009 nr. 100)

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1.7.2009.

Fredning av det avgrensede område berører naturmangfoldet. I henhold til naturmangfoldloven (nml) § 7 skal dermed prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen. De nevnte bestemmelser i naturmangfoldloven har således betydning både for tilrettelegging av beslutningsgrunnlaget knyttet til naturmangfoldet og for selve den skjønsmessige avveiningen som finner sted ved avgjørelsen etter kulturminneloven. Omtalen av vurderinger og vektlegginger av forvaltningsmålene og prinsippene skal tilpasses den enkelte sak. Det betyr at omfanget av naturmangfold som berøres av beslutningen, virksomhetens omfang, varighet og risiko for skade vil få betydning for hvor omfattende omtalen skal være. Miljøkonsekvensene av tilbakeføringen skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

Etter lovens § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Miljøverndepartementet legger til grunn at det er begrenset kunnskap om naturmangfoldet i området. Det området saken gjelder er samtidig ganske stort og søk i Artskart fra Artsdatabanken viser at det er en "*nær truet*" art innenfor fredningsområdet. Innenfor området på nordsiden av Auskarnesveien er det ikke registrert noen truede eller sårbare arter i følge Artskart. Videre har departementet ved søk i Naturbasen til Direktoratet for Naturforvaltning ikke funnet at det er registrert viktige naturtyper i det aktuelle området. Som nevnt tidligere er området i gjeldende kommuneplan avsatt til landbruk, natur og friluftsområde. Departementet vurderer det derfor lite sannsynlig at områdefredningen vil føre til en negativ utvikling for arter og naturtyper i området. Kunnskapskravet i nml § 8 må anses fylgelig for oppfylt.

Fredningsvedtaket synliggjør hva som har skjedd av inngrep i det aktuelle området. Fredningsbestemmelsene legger dessuten klare begrensninger for hvilke type tiltak som vil bli tillatt. Prinsippet i nml § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Miljøverndepartementet legger videre til grunn at selv om kunnskapsgrunnlaget er begrenset, foreligger det nok kunnskap om effekten av fredningen til at føre-var-prinsippet ikke får vekt i denne saken, jf. nml § 9.

Prinsippet i nml § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver får ikke særlig betydning ettersom fredningen legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. I forhold til § 12 er det særlig lokaliseringalternativer som er aktuelt. I og med at det er snakk om fredning på et bestemt geografisk sted får ikke § 12 særlig betydning og omtales ikke nærmere.

Konklusjon

Miljøverndepartementet har gjennomgått og vurdert alle sider av saken. Departementet kan ikke se at det foreligger grunnlag for å oppheve eller omgjøre Riksantikvarens fredningsvedtak, da hensynet til fredningsvedtaket veier tyngre enn klagers behov og ønske om å flytte/bygge koie på nordsiden av Auskarnesveien.

Klagen tas ikke til følge.

Med hilsen

Elisabeth Platou (e.f.)
Avdelingsdirektør

Zubair Ali Syed
Rådgiver

Kopi:

Riksantikvaren, Dronningens gate 13, Postboks 8196 Dep, 0034 OSLO

Finmark fylkeskommune - Areal - og kulturvernavdelinga, Fylkeshuset Henry

Karlsensplass 1, 9815 VARDSØ Alta kommune, postboks 1403, 9506 ALTA